

Sygn. akt I ACa 595/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska (spr.) SO del. Przemysław Jagosz
Protokolant	:	Sylwia Radek - Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. N. (1)**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 16 maja 2014 r. sygn. akt V GC 166/13

I. zmienia zaskarżony wyrok i:

a) **zasądza od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. na rzecz powoda K. N. (1) kwotę 245.629,26 (dwieście czterdzieści pięć tysięcy sześćset dwadzieścia dziewięć i 26/100) zł z ustawowymi odsetkami od następujących kwot, składających się na roszczenie główne:**

- 14.489,61 zł od dnia 15 listopada 2011 r.;

- 974, 80 zł od dnia 15 listopada 2011 r.;

- 15.791,17 zł od dnia 15 grudnia 2011 r.;

- 16.069,46 zł od dnia 15 stycznia 2012 r.;

- 24.191,48 zł od dnia 15 lutego 2012 r.;

- 15.922,13 zł od dnia 15 marca 2012 r.;
- 15.889,39 od dnia 15 kwietnia 2012 r.;
- 16.003,38 zł od dnia 17 maja 2012 r.;
- 216 zł od dnia 15 maja 2012 r.;
- 216 zł od dnia 15 maja 2012 r.;
- 15.872,42 zł do dnia 15 czerwca 2012 r.;
- 15.512,28 zł od dnia 15 lipca 2012 r.;
- 15.123,16 zł od dnia 15 sierpnia 2012 r.;
- 9.893,98 zł od dnia 15 września 2012 r.;
- 69.463 zł od dnia 9 września 2012 r.;

b) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 19.499 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.514 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Powód K. N. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w S., wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. kwoty 245.629 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

1. 14.489,61 zł od 15 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
2. 974,80 zł od 15 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,
3. 15.791,17 zł od 15 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty,
4. 16.069,46 zł od dnia 15 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty,
5. 24.191,48 zł od dnia 15 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,
6. 15.992,13 zł od dnia 15 marca 2012 roku do dnia zapłaty,
7. 15.889,39 zł od dnia 15 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty,
8. 16.003,38 zł od dnia 17 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
9. 216 zł od dnia 15 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
10. 216 zł od dnia 15 maja 2012 roku do dnia zapłaty,
11. 15.872,42 złote od dnia 15 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty,
12. 15.512,28 zł od dnia 15 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,
13. 15.123,16 zł od dnia 15 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty,
14. 9.893,98 zł od dnia 15 września 2012 roku do dnia zapłaty,

15. 69.463 złote od dnia 15 września 2012 roku do dnia zapłaty,

oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarł z pozwaną umowę, na mocy której zobowiązał się do dostarczania energii cieplnej oraz ciepłej wody do obiektów zamawiającego zgodnie z tabelą regulacji temperatur. Pozwana zaś zgodnie z postanowieniami umowy zobowiązana była do opłacenia należności za dostarczaną energię cieplną rozliczaną za 1 m² powierzchni ogrzewanej oraz ciepłą wodę za 1 m³ zgodnie z formularzem cenowym ustalonym przez strony w załączniku do umowy. Z uwagi na zły stan techniczny urządzeń kotłowni, powód dokonał jej modernizacji (zakupił nowe kotły). Koszt modernizacji wyniósł 69.463 zł. Niesprawne piece zostały sprzedane na złom za kwotę 1.500 zł. Kwotę tę otrzymał pozwany. Pozwana zaprzestała regulowania należności za dostarczoną energię cieplną i ciepłą wodę i odstąpiła od umowy. Powód podkreślił, że zawarta umowa jest ważna, mimo niewłaściwej reprezentacji pozwanej przy jej zawieraniu. Wskazał, że pozwana wielokrotnie uznawała roszczenia powoda.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w L. uznała roszczenie powoda do kwoty 79.625,72. Wnosiła o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniosła, że na podstawie analizy kosztów poniesionych w sezonie grzewczym 2012/2013, stwierdzono, że koszty poprzednich sezonów określone przez powoda były znacznie wyższe od poniesionych przez Spółdzielnię. Zarzuciła, że umowę o dostawę energii cieplnej z dnia 1 października 2007 roku w imieniu Spółdzielni podpisały nieupoważnione osoby, co - wobec rażącego naruszenie art. 46 § 1 pkt 8 Prawa spółdzielczego - powoduje jej nieważność. Stąd pozwana jest gotowa zwrócić powodowi z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia rzeczywiście poniesione przez niego koszty, przyjmując za podstawę rozliczenia poziom kosztów poniesionych w sezonie 2012/2013. Podniosła, że z uwagi na nieważność umowy niezasadne jest roszczenie o zwrot kosztów modernizacji kotłowni.

Wyrokiem z dnia 16 maja 2014 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 139.672,92 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 września 2012 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.011 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok ten Sąd wydał w oparciu o następujące ustalenia i ocenę prawną:

Powód na mocy uchwały z dnia 18 lipca 2007 roku podjętej przez Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L. został wybrany na prezesa Zarządu.

Podczas Walnego Zgromadzenia powód przedstawił propozycję współpracy z pozwaną, polegającą na świadczeniu na rzecz Spółdzielni usług w zakresie dostarczania energii cieplnej i ciepłej wody. Zaproponowane rozwiązanie związane było z ówczesnymi problemami finansowymi pozwanej i barkiem środków na kupno opału. Propozycję powoda poddano pod obrady i podjęto uchwałę, zgodnie z którą z dniem 1 sierpnia 2007 roku budynek kotłowni miał zostać przekazany powodowi.

W dniu 1 września 2007 roku powód rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod firmą (...).

W dniu 1 października 2007 roku strony zawarły umowę dostawy energii cieplnej i ciepłej wody. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w L. reprezentowana była przez Zastępcę Prezesa Zarządu U. S. oraz Przewodniczącą Rady Nadzorczej M. W.. Powód zobowiązał się do dostarczania energii cieplnej oraz ciepłej wody do obiektów zamawiającego zgodnie z tabelą regulacji temperatur. Pozwana zaś zgodnie z postanowieniami umowy zobowiązała się do opłacania należności za dostarczaną energię cieplną rozliczaną za 1 m² powierzchni ogrzewanej oraz ciepłą wodę za 1 m³ zgodnie z formularzem cenowym ustalonym przez strony w załączniku do umowy. Ustalono, że zmiana taryfy opłat może nastąpić po przedstawieniu kalkulacji kosztów własnych powoda w formie aneksu do umowy. Rozliczenia miały następować w terminie do 15 dnia każdego miesiąca, na podstawie wystawianych przez powoda faktur. Ponadto

na mocy umowy, pozwana zobowiązała się zwrócić powodowi koszty modernizacji kotłowni w chwili odstąpienia od umowy.

Po przeglądzie kotłów, przeprowadzonym w dniu 1 października 2007 roku, powstała ekspertyza, w której stwierdzono, że całkowitemu zniszczeniu, przepaleniu oraz korozji wewnętrznej uległy elementy kotłów takie jak: płomienice, ściany sitowe oraz wewnętrzna część stalowa. Z uwagi na wysoki koszt naprawy uszkodzonych elementów oraz nieopłacalność naprawy, zalecono wymianę kotłów. Powód pokrył koszty modernizacji, które ostatecznie wyniosły 69.463 zł.

W dniu 24 września 2008 roku strony podpisały dwa aneksy do umowy, zgodnie z którymi ustalono cenę ogrzewania wody na kwotę 15,83 zł/1 m³ oraz cenę energii cieplnej w wysokości 16,37 zł/1 m³.

Faktury wystawione przez powoda w okresie od 31 października 2007 roku do 31 sierpnia 2011 roku, zostały w całości opłacone przez pozwaną. Problemy z płatnościami zaczęły się od września 2011 roku. Wezwania do zapłaty w większości pozostawały bezskuteczne.

W dniu 16 lipca 2012 roku powód złożył rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L..

W dniu 31 lipca 2012 roku pozwana wypowiedziała umowę dostawy energii cieplnej i ciepłej wody z 1 miesięcznym okresem wypowiedzenia.

W dniu 22 kwietnia 2013 roku powód wystosował do pozwanej ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty. Wyszczególnił w nim niezapłacone faktury oraz wynikające z nich kwoty. Całkowite zadłużenie wynosiło 263.750,26 zł.

W dniu 10 czerwca 2013 roku pozwana przedstawił powodowi na piśmie propozycję rozliczenia należności z tytułu dostawy energii cieplnej i ciepłej wody. Pozwana oświadczyła, że uznane przez nią roszczenie na dzień 21 grudnia 2012 roku wynosi 175.130,88 zł. Wyliczyła, że po potrąceniu zobowiązań powoda z tytułu czynszu oraz z uwagi na zawyżone koszty dostarczania energii cieplnej i wody ciepłej, zobowiązanie Spółdzielni wobec K. N. (2) wynosi 47.625,72 zł oraz oświadczyła, że odkupi od powoda piece za kwotę 32.000 zł.

Powód zweryfikował wysokość faktury nr (...) pomniejszając jej wartość o kwotę 5.000 zł na skutek potrącenia z tytułu czynszu za najem kotłowni.

W piśmie z dnia 12 lipca 2013 roku powód odmówił przyjęcia propozycji pozwanej. Podkreślił, że kwoty podane przez pozwaną są nieprawdziwe, bowiem nie uwzględniają należnej powodowi kwoty z tytułu modernizacji kotłowni oraz pomijają należne powodowi odsetki za zwłokę, a nadto niezasadnie pozwana zarzuciła zawyżanie kalkulacji kosztów.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne w części.

Sąd uznał, że umowa o dostawę energii cieplnej i ciepłej wody, z której powód wywodzi roszczenie, jest nieważna, jako zawarta z naruszeniem art. 46 § 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze. Wskazał, że powód w chwili zawierania umowy był prezesem zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w L.. Do dokonania czynności prawnej między spółdzielnią a członkiem zarządu w myśl wymienionego przepisu niezbędna jest uchwała rady nadzorczej oraz reprezentowanie spółdzielni przez co najmniej dwóch członków rady nadzorczej przez nią upoważnionych.

Umowa podpisana została przez zastępcę prezesa Zarządu oraz przewodniczącą Rady Nadzorczej. Brak właściwego umocowania do dokonania czynności prawnej, brak uchwały Rady Nadzorczej dotyczącej upoważnienia tych osób do podpisania umowy stanowi - zdaniem Sądu - przyczynę nieważności czynności prawnej z art. 58 § 1 k.c. Sąd - powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 roku, I CSK 261/10, Lex nr 784986 - podkreślił, że przyczyną nieważności czynności prawnej, wskazaną w art. 58 § 1 k.c., jest sprzeczność z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, zarówno kodeksu cywilnego, jak i ustaw szczególnych. Polega to na tym, że indywidualne i konkretne postępowanie, wynikające z czynności prawnej, koliduje z generalną i abstrakcyjną normą, wynikającą z ustawy, przez to, że nie respektuje zakazu ustawowego, nie zawiera treści lub innych warunków objętych nakazem

normy prawnej, jego cel jest sprzeczny z tą normą, treść czynności sprzeciwia się naturze stosunku prawnego lub ma na celu obejście nakazu lub zakazu przewidzianego normą.

W konsekwencji Sąd przyjął, że powód wykonywał zlecone usługi bezumownie i obowiązkiem Spółdzielni, jako wzbogaconej, jest zwrot wartości uzyskanej korzyści (art. 405 k.c.), tj. zapłata wynagrodzenia za dostarczaną energię cieplną i ciepłą wodę. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu ciepłownictwa i energetyki cieplnej celem ustalenia rzeczywistych kosztów dostarczania przez powoda ciepłej wody oraz centralnego ogrzewania do budynków pozwanego w sezonie grzewczym, którego dotyczą faktury objęte pozwem. Następnie na wniosek pełnomocnika pozwanego Sąd rozszerzył tezę dowodową przez zobowiązanie biegłego do wyliczenia rynkowych kosztów dostarczenia przez powoda ciepłej wody i energii cieplnej do budynków pozwanego.

W opinii pisemnej biegły stwierdził, że najwłaściwszą metodą rozliczeń jest prowadzenie ich w oparciu o wskazania liczników ciepła. Z ustaleń poczynionych przez biegłego wynikało jednak, że strony nie prowadziły rozliczeń w oparciu o wskazania układów pomiarowo-rozliczeniowych, bowiem powód nie używał liczników ciepła. Na podstawie dokonanych obliczeń w oparciu o parametry techniczne kotłów, budynków i sieci cieplnej, biegły stwierdził, że powód zakupił o 29,07 ton węgla więcej niż wynika z jego wyliczeń. Według obliczeń biegłego, w okresie objętym pozwem w kotłowni w L. wytworzono (...), a koszt produkcji takiej ilości energii wyniósł 139.672,92 zł. Wyliczeń tych biegły dokonał w oparciu o średnią cenę za centralne ogrzewanie w skali roku, która wynosiła 3,17 zł/m² za miesiąc, wskazując, że jest to stawka bardzo często spotykana na rynku energii. Gdy chodzi o ceny za ciepłą wodę, biegły wskazał, że kształtują się na rynku w przedziale od 12 zł/m³ do nawet 60 zł/m³. Według obliczeń biegłego koszt jednostkowy przygotowania ciepłej wody wyniósł 26,35 zł/m³. Nadto biegły podał, że nie spotkał się w swojej praktyce z pojęciem „rynkowe ceny energii cieplnej”. Wynika to z faktu, że w zdecydowanej większości miejscowości z uwagi na brak rynku energii cieplnej i brak konkurencji funkcjonujących cen nie można uznać za rynkowe. Dlatego też ich wysokość jest zróżnicowana.

Sąd Okręgowy podzielił opinię biegłego, uznając, że jest spójna i logiczna. Wskazał, że biegły wyczerpująco wypowiedział się odnośnie wyjaśnianych kwestii, a wnioski poparł szczegółowymi wyliczeniami. Dlatego Sąd oparł rozstrzygnięcie na opinii biegłego, uznając, że powodowi z racji bezumownego wykonywania usług w zakresie dostarczenia energii cieplnej do budynków pozwanego należy się kwota 139.672,92 zł za okres objęty pozwem

Gdy chodzi o żądanie zwrotu kosztów modernizacji kotłowni, Sąd uznał - wobec nieważności umowy - że brak jest podstaw do zastosowania umownych zasad zwrotu tych kosztów. Podkreślił, że do określenia wysokości poniesionych kosztów modernizacji kotłowni niezbędna jest wiedza specjalistyczna, a powód - na którym spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie - nie wykazał inicjatywy dowodowej.

Sąd wskazał, że oddalił wnioski dowodowe powoda w zakresie zobowiązania pozwanego do przedłożenia oryginałów dokumentów, bowiem strona nie kwestionowała wiarygodności ich kopii oraz w zakresie przesłuchania świadka T. O., gdyż dowód ten nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał Sąd art. 405 k.c., a w zakresie kosztów art. 100 k.p.c. Stosunkowo rozdzielając koszty procesu, Sąd przyjął, że powód wygrał sprawę w 57%, łączna suma kosztów procesu obu stron wyniosła - 26.716 zł (19.499 zł koszty powoda i 7.217 zł koszty pozwanego). Rozliczenie kosztów w proporcjach, w których strony utrzymały się ze swoimi roszczeniami spowodowało zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8 011 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelacje wywiódł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo oraz rozstrzygającej o kosztach procesu (w punktach II i III). Zarzucił:

1. naruszenie art. 58 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie w odniesieniu do umowy na dostawę ciepła i ciepłej wody sankcji nieważności, w sytuacji, w której z ustalonego stanu faktycznego wynika, że można mówić o czynności niezupełnej, skutkującej jej bezskutecznością zawieszoną, która to wada została przez Spółdzielnię

usunięta przez potwierdzenie umowy, które nastąpiło w wyniku jej faktycznego wykonywania w treści zgodnej z jej dokumentem oraz na skutek potwierdzenia zadłużenia z niej wynikającego przez Walne Zgromadzenie członków pozwanej;

2. naruszenie art. 103 § 1 k.c. w zw. z art. 60 k.c. i w zw. z art. 46§ 1 pkt 8 ustawy Prawo spółdzielcze przez ich niezastosowanie i nieprzyjęcie przez Sąd, że umowa z powodem została potwierdzona przez pozwaną na skutek jej faktycznego wykonywania w sposób zgodny z jej treścią przez okres niemal 4 lat oraz uznania długu pozwanej z niej wynikającego przez jej Walne Zgromadzenie, w sytuacji w której do wniosku takiego prowadzi treść zgromadzonego materiału dowodowego;

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, wyrażające się w niewyjaśnieniu z jakich przyczyn Sąd odmówił racji podnoszonym przez powoda argumentom świadczącym o dorozumianym potwierdzeniu przez pozwaną umowy z nim zawartej.

W oparciu o wymienione zarzuty, powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda poniesionych przez niego kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania i pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Z ostrożności procesowej powód zarzucił:

1. naruszenie art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. przez jego niezastosowanie w sytuacji, w której zaistniały w sprawie stan faktyczny, ustalony przez Sąd, wypełnia hipotezę określoną w przepisie art. 410 § 2 k.c., albowiem dostawa przez powoda ciepła oraz ciepłej wody, a także wykonana modernizacja kotłowni stanowiącej własność pozwanej, stanowiły wykonanie oznaczonego zobowiązania, a więc stanowiły świadczenie nienależne, co oznacza, iż przedmiotem zwrotu na rzecz powoda winna być cena rynkowa usługi z chwili uzyskania przez pozwaną korzyści z tego świadczenia, odpada natomiast kwestia konieczności ustalania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło pozwaną, a w jakim stopniu zubożyło powoda;

2. naruszenie art. 232 k.p.c. i art. 230 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż to powoda obciążał dowód w postaci wykazania, w oparciu o wiedzę specjalistyczną, jaka była wysokość kosztów modernizacji kotłowni, w sytuacji, w której właściwy rozkład ciężaru dowodu przy rozpatrywaniu roszczenia powoda z tego tytułu, na gruncie przepisów o świadczeniu nienależnym, nakładał na powoda jedynie obowiązek wykazania, jakie jego usługi wzbogaciły pozwaną i jaka jest ich wartość, z kolei pozwana powinna była wykazać ewentualną wadliwość prac wykonanych przez powoda oraz to, w jakim stopniu wady te wpłynęły na wartość jej wzbogacenia, zaś wobec faktu, iż pozwana nie zakwestionowała ani faktu modernizacji kotłowni ani jej zakresu i jakości, ani także faktu wydatkowania przez powoda określonych kwot na tę modernizację (faktury VAT na łączną kwotę 69.463 zł) powód nie miał obowiązku dalszego dowodzenia wartości wykonanej na rzecz pozwanej modernizacji, albowiem wynikała ona wprost z przedłożonych dokumentów.

Wskazując zaś na te zarzuty powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie ponad kwotę określona w punkcie I wyroku kwoty 105.955,34 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 września 2012 roku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego mają oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, ocenionym przez ten Sąd bez naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Ustalenia te Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można jednak zgodzić się z oceną prawną wyrażoną przez Sąd pierwszej instancji na gruncie ustalonego stanu faktycznego.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., wskazać trzeba, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera elementy w nim wymienione, a jego treść daje Sądowi odwoławczemu możliwość dokonania oceny toku wyводу przedstawionego przez Sąd pierwszej instancji.

Tym niemniej rację ma skarżący, że Sąd pierwszej instancji nie odniósł się do prezentowanego przez niego stanowiska w kwestii sankcji dokonania czynności prawnej w imieniu spółdzielni w charakterze jej organu przez osoby do tego nie umocowane i bez wymaganej uchwały walnego zgromadzenia oraz w konsekwencji także do prezentowanej przez skarżącego oceny ważności zawartej przez strony umowy o dostawę energii cieplnej i ciepłej wody. Podgląd skarżącego w wymienionej kwestii jest zaś - zdaniem Sądu Apelacyjnego - trafny, co czyni zasadnymi podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Kwestia sankcji dokonania czynności prawnej w imieniu osoby prawnej w charakterze jej organu bez kompetencji do tego nie jest jednolicie rozstrzygana przez judykaturę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażany jest istotnie zaprezentowany przez Sąd pierwszej instancji pogląd uznający taką czynność za bezwzględnie nieważną - w niektórych orzeczeniach na podstawie art. 58 § 1 k.c., (zob. w szczególności orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1991 roku, III CZP 8/91, OSNC 1991, nr 7, poz. 94, oraz z dnia 3 marca 2005 roku, II CK 409/04, OSNC 2006, nr 2, poz. 33; por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2002 roku, II CKN 1415/00, "Izba Cywilna" 2002, nr 6, s. 48), w innych zaś na podstawie art. 39 k.c. w zw. z art. 38 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1996 roku, I CKN 22/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 75; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 1997 roku, I CKN 130/97, niepubl., z dnia 15 lutego 2002 roku, III CKN 494/00, z dnia 8 maja 2003 roku, III RN 66/02, (...) 2003, nr 6, s. 2, z dnia 14 stycznia 2004 roku, I CK 54/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 35, i z dnia 8 października 2004 roku, V CK 76/04). Istnieje jednak grupa orzeczeń, w których Sąd Najwyższy opowiedział się za dopuszczalnością potwierdzenia na podstawie art. 103 k.c. umowy zawartej przez niemający wymaganej kompetencji organ osoby prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 1998 roku, I PKN 223/98 i w szczególności uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku, III CZP 31/07, OSNC 2008/2/14).

Zgodzić się należy ze skarżącym, że błędne jest wskazanie art. 58 § 1 k.c. jako podstawy prawnej nieważności czynności podjętej przez fałszywego piastuna organu osoby prawnej. Takie stanowisko opiera się bowiem na założeniu, że art. 58 § 1 k.c. dotyczy każdego przypadku naruszenia normy bezwzględnie wiążącej przy dokonywaniu czynności prawnej. Uznać zaś należy, że taka interpretacja art. 58 § 1 k.c. jest zbyt szeroka. Przyczyny stwierdzenia nieważności na podstawie art. 58 § 1 k.c. należy bowiem ograniczyć wyłącznie do sprzeczności treści czynności prawnej z ustawą albo do obejścia ustawy, podczas gdy podstawą wadliwości działania fałszywego piastuna organu osoby prawnej jest naruszenie zasad reprezentacji danej osoby prawnej.

Wątpliwości budzi również wskazywanie art. 39 k.c., jako tej regulacji prawnej, która stanowi podstawę dla stwierdzenia nieważności czynności podjętej przez fałszywego piastuna organu osoby prawnej. Podzielając argumenty zawarte w uzasadnieniu do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku, wskazać trzeba w szczególności, że to, że art. 39 § 1 k.c. zawiera jedynie normę odpowiadającą art. 103 § 3 k.c., a brak w nim odpowiedników art. 103 § 1 i 2, nie oznacza woli ustawodawcy uznania wszystkich czynności prawnych dokonanych przez osoby działające w imieniu osoby prawnej w charakterze jej organu bez kompetencji do tego za bezwzględnie nieważne. Nie normując w art. 39 k.c. sankcji dokonania czynności prawnej w imieniu osoby prawnej w charakterze jej organu bez kompetencji do tego, ustawodawca pozostawił ustalenie tej sankcji sądom przy zastosowaniu ogólnych reguł wykładni prawa, wskazane zaś wyżej podobieństwo instytucji organu osoby prawnej i pełnomocnictwa przemawia za stosowaniem w drodze analogii przewidującego sankcję bezskuteczności zawieszoną art. 103 § 1 i 2 k.c. w zakresie nienormowanym przepisami szczególnymi do umów zawartych w imieniu osoby prawnej przez osoby działające w charakterze organu osoby prawnej bez kompetencji do tego. Sankcja bezskuteczności zawieszona nie tylko skutecznie chroni interesy osoby prawnej, której zasady reprezentacji zostały naruszone, ale także lepiej odpowiada potrzebom bezpieczeństwa obrotu. W szczególności wyklucza kwestionowanie czynności prawnej przez kontrahenta osoby prawnej tylko dlatego, że czynność ta przestała mu odpowiadać.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że - wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji - zawarta przez strony w dniu 1 października 2007 roku umowa o dostawę energii cieplnej i ciepłej wody nie była dotknięta bezwzględną nieważnością. Zawarcie jej bez wymaganej uchwały walnego zgromadzenia oraz w imieniu pozwanej Spółdzielni przez osoby nie mające do tego kompetencji wskazuje na potrzebę zastosowania do tej umowy, w drodze analogii, przewidującego sankcję bezskuteczności zawieszoną art. 103 § 1 i 2 k.c.

W konsekwencji pojawia się potrzeba oceny ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych pod kątem potwierdzenia umowy przez pozwaną Spółdzielnię. Z art. 103 § 1 k.c. wynika bowiem, że ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Dodać tu trzeba, że przepis ten nie wprowadza wymogu co do reprezentacji osoby prawnej, a zatem zastosowanie znajdują tu przepisy regulujące zasady działania tej osoby (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2010 roku, III CSK 526/09, LEX nr 602232).

Potwierdzenie stanowi czynność prawną, w związku z tym dotyczą go ogólne reguły skuteczności czynności prawnych. Zasadniczo nie wymaga ono zatem zachowania szczególnej formy. Może nastąpić także w sposób dorozumiany (art. 60 k.c.). Rzekomy mocodawca musi jednak wówczas zdawać sobie sprawę, że doszło do zawarcia umowy w jego imieniu i że jego zachowanie będzie interpretowane jako zgoda na dokonanie tej czynności. Jedynie wtedy gdy do ważności czynności prawnej wymagane jest zachowanie szczególnej formy - co nie dotyczy niniejszego przypadku - potwierdzenie, jako zgoda następcza, zgodnie z art. 63 § 2, wymaga zachowania tej formy.

Skuteczne dokonanie potwierdzenia powoduje usunięcie stanu niepewności i aktualizację skutków umowy *ex tunc* w sferze praw i obowiązków osoby, w której imieniu *falsus procurator* zawarł umowę.

Trafnie zdaniem Sądu Apelacyjnego skarżący wywodzi, że sekwencja zdarzeń poprzedzających zawarcie umowy i następujących po jej zawarciu pozwala przyjąć, że doszło do potwierdzenia umowy przez pozwaną Spółdzielnię.

Nie bez znaczenia dla oceny woli pozwanej Spółdzielni jest bezsporny fakt, że umowa została zawarta za wiedzą i - jak należy sądzić - aprobatą Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, o czym świadczy treść podjętej w dniu 18 lipca 2007 roku uchwały tego organu dotyczącej „przekazania kotłowni”. Istotnym jest też, że umowa ta była wykonywana przez obie strony zgodnie z jej postanowieniami wynikającymi z pisemnej wersji aż do września 2011 roku, czyli przez bez mała cztery lata. Słusznie też podnosi skarżący, że Walne Zgromadzenie członków pozwanej Spółdzielni w dniu 9 czerwca 2012 roku podjęło uchwałę, którą przyjęło sprawozdanie za 2011 rok i udzieliło absolutorium prezesowi Zarządu - powodowi K. N. (1), a ponadto przedmiotem obrad było istniejące zadłużenie Spółdzielni wobec powoda i w tej sprawie podjęło jednogłośnie uchwałę o spłacie tego zadłużenia (k. 71).

Nie może też ująć uwagi istotny z punktu widzenia omawianej kwestii fakt, że pozwana Spółdzielnia wypowiedziała powodowi w dniu 31 lipca 2012 roku zawartą umowę. Świadczy to bowiem niewątpliwie o tym, że traktowała umowę jako wiążącą ją. Istotnym jest również, że wypowiedzenie nastąpiło wówczas, gdy powód nie pełnił już funkcji prezesa zarządu, a oświadczenie o wypowiedzeniu umowy złożyły osoby umocowane do reprezentowania Spółdzielni.

Opisane zdarzenia - jak trafnie podnosi skarżący - w sposób dostateczny ujawniały wolę pozwanej Spółdzielni i pozwalają na przyjęcie, że doszło do potwierdzenia umowy zawartej bez wymaganej do jej ważności uchwały rady nadzorczej przez upoważnionych przez radę co najmniej dwóch jej członków (art. 46 § 1 pkt 8 ustawy Prawo spółdzielcze).

Przyjąć też trzeba, że do potwierdzenia umowy w sposób dorozumiany doszło najpóźniej w momencie wypowiedzenia umowy. Z tą chwilą umowa stała się skuteczna z mocą wsteczną i późniejsze uchwały Rady Nadzorczej w sprawie niepotwierdzenia zawartej umowy, z 5 czerwca 2013 roku i z 31 stycznia 2014 roku, są bezskuteczne.

Roszczenie powoda wywodzone z zawartej umowy usprawiedliwione jest zatem co do zasady, ale także co do wysokości. Zwrócić bowiem należy uwagę, że pozwana nie kwestionowała tego, że należności z nieopłaconych faktur wystawionych przez powoda obliczone były zgodnie z treścią umowy. Twierdzenia pozwanej o zaważeniu

należności wynikają jedynie z aktualnej oceny postanowień tej umowy jako niekorzystnych dla Spółdzielni, gdyż przewyższających rzeczywiste koszty, które pozwana samodzielnie poniosła w sezonie grzewczym 2012/2013.

Wobec odmiennej niż przyjął Sąd pierwszej instancji oceny ważności umowy stron z dnia 1 października 2007 roku odmiennie także należy ocenić zasadność roszczenia powoda o zwrot poniesionych kosztów modernizacji kotłowni.

Zgodnie z postanowieniami umowy zamawiający (pозwana) zobowiązał się do zwrotu wykonawcy (powodowi) wszystkich kosztów modernizacji kotłowni w chwili odstąpienia od umowy (§ 7 umowy). W sprawie bezspornym był fakt, że modernizacja polegała na wymianie kotłów oraz że jej koszty poniósł powód. Powód wykazał - przedstawiając dwie faktury - wysokość poniesionych kosztów. Wysokości poniesionych kosztów pozwana w zasadzie nie kwestionowała. Podnosiła jedynie, że roszczenie jest niezasadne z uwagi na nieważność umowy, a także poddała w wątpliwość twierdzenia powoda dotyczące przekazania Spółdzielni uzyskanej należności za zełomowane piece. Odnosząc się do tego zarzutu wskazać jednak trzeba, że powód dołączył do pozwu dokument uprawdopodobniający jego twierdzenia w tym zakresie. Ponadto nawet jeśli istotnie kwota ta nie wpłynęła do kasy Spółdzielni, to brak jest jakichkolwiek podstaw do tego aby przyjąć, że kwotę uzyskaną ze sprzedaży złomu powód zatrzymał.

Z przedstawionych względów również w omówionym zakresie roszczenie powoda należało uznać za uzasadnione.

Wobec uwzględnienia omówionych zarzutów naruszenia prawa materialnego i na ich podstawie wniosku apelacji o zmianę zaskarżonego wyroku, nie zachodziła potrzeba ustosunkowania się do zarzutów podniesionych w apelacji z ostrożności procesowej.

Dlatego orzeczono jak w sentencji na mocy art. 386 § 1 k.p.c. O kosztach procesu w pierwszej instancji (zmiana zawartego w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięcia) oraz o kosztach postępowania odwoławczego postanowiono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Koszty te obejmują poniesione przez powoda opłaty i wydatki sądowe oraz wynagrodzenie pełnomocnika.